

Dementiapotilaan laadukas elämä

Lääkäriliitto vietti Maailman Lääkäriliiton lääketieteenetiikanpäivätiistaina 18. syyskuuta. Aiempien vuosien tapaan liitto järjesti seminaarin, jonka aiheena oli tällä kertaa "Lohdullinen kuolema – hoidon rajaaminen ja elvytyskielto". Seminaari käsitteli kuoleman läheisyydessä tehtäviä hoitopäätöksiä.

Seminaarin avasi Suomen Lääkäriliiton toiminnanjohtaja Heikki Pälve.

Geriatrisian professori Raimo Sulkava pohti hyvän elämän ja hyvän kuoleman ominaispiirteitä.

Geriatrisian professori **Raimo Sulkava** Kuopion yliopistosta toi Suomen Lääkäriliiton etiikan päivään ajattelun aihetta antavia valonpilkahduksia vähän yllättävästä suunnasta: dementian maailmasta. Hän peilasi dementiapotilaan elämän laatua haastattelutietoon siitä, millaisista asioista suomalainen nauttii.

Taustaksi hän totesi, että laadukas elämä koostuu usein pienistä asioista, että se on eri ihmisille erilainen ja etteivät muut ihmiset välttämättä tiedä, mitkä asiat tuottavat toiselle iloa ja onnea.

Sulkava esitti alla olevan luettelon asioista, jotka suomalainen useimmiten mainitsee silloin, kun häneltä kysytään, mistä hän nauttii, ja kehotti miettimään, ovatko nämä mahdollisia esimerkiksi dementiapotilaalle tai jostakin muusta sairaudesta kärsivälle.

Mistä suomalainen nauttii? (Gallup 1999)

- luonto (meri, järvi, metsä, taivas)
- nukkuminen tavallista pitempään
- rentoutuminen
- hiljaisuus
- hyvä ruoka
- musiikki
- hieronta

Oheinen Mistä suomalainen nauttii? -lista kertoo, että vaikeastikin dementoituneen potilaan elämänlaatuun voidaan vaikuttaa. Tärkeitä tekijöitä ovat tuttuuden tapaaminen (puhe, kosketus, huolenpito), lapset, kotieläimet, musiikki, ravinto, ympäristö ilman häiriötekijöitä (virikkeet kuitenkin tärkeitä - ei vain "kattoon katsomista") ja pääsy pois vuoteesta aktiviteettien pariin.

Sulkava muistutti, että ihmisten tuttuus ei häviä silloinkaan, kun dementiasairaus on edennyt pitkälle. Esimerkiksi äänen tuttuus välittyy.

Toivomus: Uuteen potilaslakiin sijaispäättäjäasia

Sulkava kertoi, että Suomessa kuolee vuosittain 12 000 dementiapotilasta, heistä suurin osa laitoshoidossa.

Jos henkilö ei itse pysty päättämään hoidostaan, potilaan laillista edustajaa tai lähiomaista kuullaan sen selvittämiseksi, millainen hoito parhaiten vastaisi potilaan tahtoa. Jos tästä ei saada selvitystä, potilasta on hoidettava tavalla, jota voidaan pitää hänen henkilökohtaisen etunsa mukaisena.

Sulkava korosti, että lääkärin, omaisten ja hoitohenkilökunnan tulisi keskustella hoitolinjoista hyvissä ajoin, mielellään jo vuosia ennen kuin ollaan vaikeiden päätösten edessä. Hän toivoi, että Suomeen saadaan nopeasti uusi potilaslaki, jossa on mukana myös tärkeä sijaispäättäjäasia.

Hyvän kuoleman ominaispiirteitä ovat mm. se, että ihminen säilyttää kuollessaankin arvokkuutensa sekä se, että loppuvaiheen hoito on sujunut hyvin potilaan, omaisten, lääkärin ja hoitohenkilökunnan yhteistyönä.

- Useimmiten lääkäriellä on riittävä tieto, kokemus ja sydämen sivistys kohdata kuoleva potilas ja hänen läheisensä oikealla, kaikkia tyydyttävällä tavalla, Sulkava sanoo.

Palliativinen hoito

Seminaarissa pohdittiin usein väärin käsitetyn palliativisen hoidon ja ns. aktiivisen hoidon suhdetta ja todettiin, että ne eivät ole toisensa pois sulkevia, vaan kulkevat usein käsi kädessä. Palliativisella hoidolla tarkoitetaan oireita lieventävää kokonaisuhoitoa taudissa silloin, kun tauti ei ole parannettavissa. Palliativisen hoidon piirissä olevaa potilasta voidaan edelleen hoitaa aktiivisesti silloin, kun hänelle tulee jokin muu sairaus.

Potilaan hoitotahto ja lääkärin hoitopäätös ovat yhteen sovitettavissa

Kaikkien kansalaisten tulisi pohtia toivomuksiaan hoidon suhteen, mielellään yhdessä omaistensa kanssa. Hoitopäätöksen tekevän lääkärin on aina tärkeä tietää, miten potilas toivoisi itseään hoidettavan. Etenkin vakavan sairauden diagnosoimisen jälkeen on potilaan ja lääkärin keskusteltava sen hoitovaihtoehdoista ja myös potilaan hoitotahdosta.

Suomen Lääkäriliitto suosittaa, että hoitotahdosta kirjataan yhteisymmärrykseen perustuva hoitopäätös potilastietoihin. Hoitotahto ei ole muuttamaton, vaan sitä voidaan tarvittaessa tarkentaa. Siksi siihen tulee palata säännöllisesti hoitosuhteen aikana ja varsinkin, jos kuoleman lähestyminen on ilmeistä. ●

Arkkiatri Risto Pelkonen ja professori Kaija Holli vaihtoivat kuulumisia Suomen Lääkäriliiton järjestämässä etiikkaseminaarissa Lääketieteen etiikan päivänä 18.9.2007. Kaija Holli alusti seminaarissa koskettavasta aiheesta kuolevan toivo. – Prosessilla ja siihen liittyvillä tunteilla ja ajalla on merkityksensä. Pelko ja toivo elävät rinnakkain niin, että pelko valmentaa tulevaan ja toivo auttaa jaksamaan nykyisyyttä. Monelle elämän viimeiset ajat ovat olleet parhaita.

Ryhdy oppimaan **HYVÄN OLON HOITOJA**

UMG-Wellness-Terapeutti

- Antaa hyvät valmiudet SPA- ja hoitolahojtojen tekemiseen
- Saat taidon erinomaisten asiakashojtojen tekemiseen

Kysy lisää p. 010 548 3400 info@aromatica.fi www.aromatica.fi

Oma KUNTOKIRJA 2007 ja 2008

Hauska päiväkirja oman kuntoilon ja elämäntapojen seurantaan ja sitoutumiseen, etsi oma kuntokomppisi!
384 sivua ja kannet - Vielä vuosi 2008 kahden vuoden kuntopäiväkirja

ALENNUSHINTAAN
8 e +toimituskulut (sis alv 8 %)
Tilaa (03) 3138 1100
tai www.kuntokirja.fi

Kirjaa laatuosaamisesi!

KIIMINGIN FYSIOTERAPIA

Aktiivista terveyttä!
www.kiimingin-fysioterapia.fi

Laatukouluttaja Mari Halkola p. 0400 681 433

KOTIMAISET FYSIKAALISEN HOIDON LAITTEET

DITER

Diter-Elektronikka Oy
Hakkiskuja 10, 20300 Turku
puh. 02-253 9800, 02-880 6630
mail@diter.com
Reima Karsikas 040-571 0615

www.diter.com

• TUOTEKEHITYS • VALMISTUS • MYYNTI • KOULUTUS • HUOLTO •

FYSIOKIMPPA
www.fysiokimppa.fi

- **FysioKimppa peruskurssi** 11.-12.1.2008
- **Gymstick / FysioPump -koulutus** 19.1.2008
- **FysioBalance (Pilatesharj. ja pieni pallo) -koulutus** 8.2.2008
- **Kiinalaisen qigong-terveysliikunnan peruskurssi** 9.5.2008
- **Lannerangan dynaaminen stabiliteetti ja terap. harj.** 23.-24.5.2008

Tiedustelut ja ilmoittautumiset:
postia@fysiokimppa.fi tai Marianne Kyrklund 0400-436609

SUOMEN APULAITEMYYNTI OY
Apuvälineet asiakkaanne ja yrityksenne parhaaksi!

- yrityspalvelu
- laitekartoitus yrityksille
- rahoitus
- myynti
- huolto
- maahantuonti

www.apulaite.fi

Säterintie 6 | 00720 Helsinki | gsm 040-7287298 | fax 09-2223327 | www.apulaite.fi